

УДК: 343.45:343.21(436)

Biblid 1451-3188, 23 (2024)

Год XXIII, бр. 86, стр. 34–46

Изворни научни рад

Рад примљен 19. 4. 2024. године

Рад одобрен 12. 5. 2024. године

DOI: https://doi.org/10.18485/iipe_ez.2024.23.86.3

ТУМАЧЕЊЕ САЈБЕР УХОЂЕЊА У АУСТРИЈСКОМ КРИВИЧНОМ ЗАКОНИКУ

Дијана САВИЋ БОЖИЋ, Срђан МИЧИЋ*

Апстракт: Сајбер ухођење, употреба дигиталне комуникације и технологије за узнемиравање, застрашивање или прогон другог појединца, представља негативну последицу технолошког развоја. У Европској унији недозвољено сајбер ухођење регулисано је оквирним законодавним актима, попут Директиве о е-трговини или Акта о дигиталним услугама. Суштински, међутим, ове активности у оквиру држава чланица Европске уније санкционишу се националним кривичним законодавствима. У сврху илустрације решења присутних у државама чланицама Европске уније, аутори ће у предметном раду анализирати Кривични законик Аустрије. Кроз правна тумачења аустријског Кривичног законика аутори ће настојати да пруже објашњења о противправности сајбер ухођења као кривичног дела, дајући одређене закључке који се тичу бића овог дела, његових елемената, правних последица и кажњавања. У ширем контексту, аутори у раду анализирају изазове и ризике које са собом доноси развој дигиталних технологија. С тим у вези, аутори наводе чињенице да жртве сајбер ухођења често пате од анксиозности, поремећаја сна, ноћних мора или депресивних расположења, те да неретко мењају своје друштвено понашање које се манифестује кроз интровертност и пасивизацију која доводи до значајног пада њихових професионалних активности. Овакви психички поремећаји узрокују по правилу озбиљна оштећења здравља жртава овог кривичног дела, о чему сведоче и анализе присутне у здравственој пракси.

Кључне речи: Сајбер ухођење, аустријско право, Кривични законик.

* Правни факултет, Бијељина. Е-mail: dinabozic@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0008-4315-388X>

Федерална управа полиције, Сарајево. Е-mail: srdjan.micic.fup@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0004-1005-4472>

1) УВОД

Сајбер ухођење (нем. *Nachstellung*) првенствено је предмет кривичног дела дефинисаног у аустријском Кривичном законнику (§ 107b StGB). Аустријски Кривични законик у оквиру овог кривичног дела обухвата и традиционалне облике ухођења и онлајн узнемиравања. Према поменутој одредби, сајбер ухођење се дефинише као намерна и упорна употреба дигиталне комуникације или технологије за прогон или узнемиравање друге особе, која код ње изазива значајан страх или узнемиреност. Кључни елементи сајбер ухођења према аустријском Кривичном законнику укључује намерну природу понашања, његову истрајност током времена и његов утицај на психичко благостање жртве. Према § 107b StGB-а сајбер ухођење може укључивати низ понашања, укључујући слање нежељених е-порука или порука, креирање лажних профила на друштвеним мрежама да би се опонашала жртва, ширење личних података на мрежи или ангажовање у тактикама сајбер малтретирања. Важно је да се кривично дело сајбер ухођења протеже и на директне и индиректне облике онлајн узнемиравања, препознајући свеприсутну и потенцијално штетну природу дигиталне комуникације и технологије. Сајбер ухођење представља јединствене изазове за жртве и починиоце, с обзиром на анонимност и досег које пружају онлајн платформе и дигитална комуникација. За жртве, утицај сајбер ухођења може бити значајан јер може довести до појачаног страха, анксиозности и психичког стреса. За разлику од традиционалних облика ухођења, сајбер ухођење често замагљује границе између узнемиравања на мрежи и ван мреже, што отежава жртвама да побегну или потраже помоћ. Штавише, упорна и свеприсутна природа онлајн узнемиравања може погоршати осећај немоћи и изолације, што доводи до дугорочних психолошких последица за жртве. За починиоце, правне последице сајбер ухођења у Аустрији могу бити тешке, а казне се крећу од новчаних до затворских у зависности од тежине прекршаја. Поред кривичних санкција, починиоци могу бити подвргнути и грађанским правним лековима, као што су забрана приласка или заштитне мере, како би се спречило даље узнемиравање и обезбедила безбедност жртве. Међутим, анонимна природа онлајн комуникације и глобални домет интернета представљају изазове за агенције за спровођење закона у идентификацији и хапшењу сајбер прогонитеља, наглашавајући потребу за побољшаном сарадњом и стручношћу у истрази и кривичном гоњењу сајбер криминала.

2) ДЕФИНИСАЊЕ САЈБЕР УХОЋЕЊА У АУСТРИЈСКОМ КРИВИЧНОМ ЗАКОНИКУ

Сајбер ухођење, коришћење електронске комуникације и дигиталне технологије за узнемиравање, застрашивање или прогон другог појединца, постало је све већа брига у дигиталном добу. У Аустрији сајбер ухођење се решава у оквиру правног оквира Кривичног законика, где посебне одредбе описују кривично дело и повезане казне. Сајбер ухођење се првенствено бави кривичним делом под називом: „Nachstellung“ описаном ближе у 107bStGB. Према овој одредби Кривичног законика, сајбер ухођење се дефинише као намерна и упорна употреба електронске комуникације или дигиталне технологије за прогон, узнемиравање или застрашивање друге особе, која код ње изазива значајан страх или узнемиреност.¹ Кључни елементи сајбер ухођења укључују намерну природу понашања, његову истрајност током времена и његов утицај на психичко благостање жртве.² Из Кривичног законика Аустрије произилазе следеће одредбе:

- „(1) Ко настави да примењује насиље према другом дуже време, казниће се затвором до три године.
- (2) Насиље у смислу става 1. врши свако ко малтретира тело другог лица или почини намерна, кажњива дела против живота и тела или против слободе, осим кривичних дела из чл. 107а, 108 и 110.
- (3) Ко делом успостави свеобухватну контролу над понашањем оштећеног или му битно ограничи самосталан начин живота, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (3а) Казном затвора од једне до десет година казниће се ко:
1. учини дело према лицу које је малолетно или беспомоћно због слабости, болести или душевних сметњи,
 2. учини дело из става 3. на мучан начин или,
 3. више пута почини кривична дела против полног самоопредељења и интегритета у оквиру континуираног вршења насиља у складу са ставом 3.

¹ D. Kienapfel, F. Höpfel, R. Kert, *Grundrissdes Strafrechts Allgemeiner Teil*, Kurzlehrbuch, MANZ VerlagWien, 2020.

² R. Schwaighofer, in: F. Höpfel, K. Ratz (Hrsg), *Wiener Kommentarzum Strafgesetzbuch § 107b*, Stand 1.5.2019, rdb.at.

- (4) Ако је услед дела из става 3. или 3а наступила телесна повреда са тешким дуготрајним последицама (став 85), или ако се насиље из става 3. или 3.а спроводи дуже од једне године, тада ће се учинилац казнити затвором од пет до петнаест година, а ако је наступила смрт оштећеног, казниће се затвором од десет до двадесет година.
- (5) Учиниолац се не кажњава према наведеним одредбама ако је за дело прописана строжа казна по другој одредби“.

У складу са § 107bStGB сајбер ухођење обухвата широк спектар понашања, укључујући слање претећих или узнемиравајућих е-порука, порука или постова на друштвеним мрежама, креирање лажних профила за лажно представљање жртве, ширење личних података на мрежи или ангажовање у онлајн надзору или надгледању жртве.³ Важно је да кривично дело сајбер ухођења препознаје свеприсутну и потенцијално штетну природу дигиталне комуникације и технологије, која се протеже и на директне и индиректне облике онлајн узнемиравања. Правна дефиниција сајбер ухођења у аустријском Кривичном законнику одражава препознавање јединствених изазова које представља узнемиравање на мрежи и потребу за правним и институционалним одговорима за решавање овог феномена. Пружајући јасан правни оквир за борбу против сајбер ухођења, Аустрија има за циљ да заштити права и безбедност појединаца у дигиталном добу, док починиоце сматра одговорним за ова дела.⁴ Кроз сталне напоре да се прилагоди технолошком напретку, ојача капацитете за спровођење закона и подигне свест јавности, Аустрија настоји да спречи и ублажи утицај сајбер ухођења на појединце и друштво у целини.

3) ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ САЈБЕР УХОЂЕЊА

Сајбер ухођење може да се изврши на два начина:

- (1) У потпуности путем интернета – ухођење које се чини искључиво употребом интернета и друштвених мрежа, не постоје лични контакти осим оних који се односе на виртуелни простор, може се вршити слањем електронских порука, комуникацијом у причаоницама и путем блогова, друштвених мрежа или интернет страница;

³ Н. Fuchs, *Strafrecht Allgemeiner*, Teil10, 2018.

⁴ J. Birklbauer, D. Hilf, E. Tipold, *Österreichisches Strafrecht Besonderer*, 14, 2018.

(2) Кроз мешовити тип прогањања – ухођење започиње прво преко интернета и као такво најчешће траје неколико седмица, после чега почиње да се одвија и у „стварном“ свету (нпр. прогонитељ покушава да реализује лични контакт са жртвом), контакт је могуће одржавати и електронски, употребом интернета, али се може догодити и обрнуто: да прогонитељ жртву из „стварног“ окружења почне да прати у виртуелном простору.⁵

Најчешћи појавни облици сајбер ухођења су: нежељена комуникација жртве са прогонитељем, објављивање/чињење доступним личних података о жртви, напад на компјутер жртве, сталан надзор над активностима жртве/стављање жртве под присмотру.⁶ Други појавни облици сајбер ухођења су: узнемиравање у причаоницама, објава непријатељског садржаја, ширење злобних неистина и трачева, електронска саботажа, нпр. слање вируса и слично, јавно омаловажавање некога у виртуелном простору, претећи телефонски позиви преко интернета (skype), слање отворених претњи.⁷ Из многобројних разлога, ухођење путем електронске поште представља форму сајбер прогањања која је најближа традиционалним типовима прогањања. Уколико је познато да су најчешћи облици прогањања путем телефона и слањем писама, онда и не изненађује што је електронска пошта добро прихваћена од стране прогонитеља. Значајно је поменути да се само по себи слање вируса или нежељених реклама не сматра узнемиравањем. Кад се говори о интернет ухођењу, то може бити у форми директног обраћања, односно обраћања другима лажно у име жртве или с циљем ширења неистина о жртви. У овим случајевима, прогањање преко интернета стиче јавну димензију. Врсте сајбер ухођења могу да се разликују по понашању прогонитеља, тако да је у литератури могуће пронаћи бројне примере сајбер ухођења који су изведени на темељу истраживања понашања прогонитеља. Понашање прогонитеља представља критеријум и за друге класификације сајбер ухођења. Тако се сајбер ухођење може разврстати на следеће облике: учестале претње, пласирање неистина о жртви,

⁵ P. Sheridan, G. T. Lorraine, "Is cyberstalking different?", *Psychology, Crime & Law*, 2007, vol. 13, no. 6, pp. 627–640.

⁶ В. Вилић, „Виктимизација прогањањем путем интернета“, *Темид*, 2013, бр. 1 (16), стр. 151–162.

⁷ В. Вилић, „Прогањање путем интернета – ко су извршиоци и жртве?“, *Зборник радова Правног факултета у Источном Сарајеву*, година III, 2/2012, стр. 123–143.

узнемиравање жртве, напад на електронске податке и компјутерску опрему жртве, прикупљање различитих личних података о жртви, крађа идентитета жртве и/или лажно представљање жртвиним именом, вршење утицаја на друге да малтретирају жртву, наручивање и куповина у жртвино име и физички напад на жртву⁸

Неколико кључних елемената чини кривично дело сајбер ухођења према аустријском Кривичном законнику, и то:

Намера: Починилац мора имати намеру да прогони, узнемирава или застраши жртву путем електронске комуникације или дигиталне технологије.⁹ Овај елемент утврђује намерну природу понашања и разликује сајбер ухођење од ненамерног или случајног понашања.

Упорност: Сајбер ухођење укључује упорне и поновљене радње током времена, а не изоловане или спорадичне инциденте. Овај елемент одражава сталну природу узнемиравања и његов кумулативни утицај на психичко благостање жртве.

Електронска комуникација или дигитална технологија: Употреба електронске комуникације или дигиталне технологије је централна за кривично дело сајбер ухођења. Ово може укључивати слање претећих или узнемиравајућих е-порука, порука или постова на друштвеним мрежама, креирање лажних профила за лажно представљање жртве, ширење личних података на мрежи или укључивање у надзор на мрежи или праћење активности жртве.¹⁰

Значајан страх или узнемиреност: Сајбер ухођење мора изазвати жртви значајан страх или узнемиреност, о чему сведочи субјективно искуство жртве, страха, анксиозности или психолошке трауме.¹¹ Овај елемент препознаје штетан утицај сајбер ухођења на ментално и емоционално благостање жртава и наглашава озбиљност кривичног дела. Упркос законским одредбама које се баве сајбер ухођењем, у аустријском Кривичном законнику постоји неколико изазова везаних за спровођење и кривично гоњење. Анонимна природа онлајн комуникације и глобални домет интернета отежавају идентификацију

⁸ В. Вилић, „Виктимизација прогањањем путем интернета“, *op. cit.*, стр. 155.

⁹ К. Heissenberger, *Straf-undzivilrechtliche Aspekte der Beharrlichen Verfolgung gem § 107b StGB*, AnwBl, 2022.

¹⁰ G. Jurtela, *Häusliche Gewalt und Stalking, Die Reaktionsmöglichkeiten des österreichischen und deutschen Rechts systems*, 2019.

¹¹ F. Sadoghi, *Stalking – eine differenzierte Betrachtung dogmatischer Probleme*, AnwBl, 2017.

и хапшење сајбер прогонитеља, што захтева појачану сарадњу и стручност у истрази и кривичном гоњењу сајбер криминала.¹² Штавише, брза еволуција технологије и понашања на мрежи захтева континуирано прилагођавање правних оквира и стратегија спровођења како би се ефикасно одговорило на нове претње. Правни елементи кривичног дела сајбер ухођења у аустријском Кривичном законнику дају оквир за разумевање и решавање овог свеприсутног и штетног феномена. Дефинисањем сајбер ухођења као намерног и упорног узнемиравања путем електронске комуникације или дигиталне технологије, аустријски Кривични законик има за циљ да заштити права и безбедност појединаца у дигиталном добу док починиоце сматра одговорним за своја дела.

4) ИМПЛИКАЦИЈЕ САЈБЕР УХОЂЕЊА

За жртве, сајбер ухођење може имати дубоке психолошке и емоционалне последице, укључујући анксиозност, депресију и посттрауматски стресни поремећај (ПТСП). Упорна и наметљива природа сајбер ухођења може довести до осећања страха, беспомоћности и изолације, утичући на свакодневни живот жртава и осећај сигурности.

У Аустрији се жртвама сајбер ухођења пружа правна заштита према Кривичном законнику, посебно према кривичном делу: „Nachstellung“ (§ 107bStGB).¹³ Ова одредба препознаје сајбер ухођење као намерно и упорно узнемиравање путем електронске комуникације или дигиталне технологије, које жртвама изазива значајан страх или узнемиреност. Поред тога, жртве сајбер ухођења могу тражити грађанскоправне лекове, као што су забрана приласка или заштитне мере, како би спречиле даље узнемиравање и осигурале своју безбедност.¹⁴ Ове правне заштите имају за циљ да заштите права жртава. Психолошки и емоционални утицај сајбер ухођења на жртве може бити дубок и дуготрајан. Жртве сајбер ухођења могу доживети појачан страх, анксиозност и узнемиреност као резултат упорне и

¹² K. Heissenberger, *Straf-undzivilrechtliche Aspekte der Beharrlichen Verfolgung gem § 107b StGB*, *op. cit.*

¹³ R. Schmoller in: M. Triffterer, R. Rosbaud, J. Hinterhofer (Hrsg), *Salzburger Kommentar zum Strafgesetzbuch § 99*, LexisNexis Verlag Österreich, 2023.

¹⁴ R. Beclin, “§ 107a StGB – Bekämpfung von „Stalking“ auf Kostender Rechtssicherheit in 34”, *Ottensteiner Fortbildungsseminaraus Strafrecht und Kriminologie*, 2019.

наметљиве природе узнемиравања.¹⁵ Стална салва претећих или узнемиравајућих порука, ширење личних информација на мрежи и осећај да је стално под надзором или надгледањем могу довести до осећања беспомоћности, изолације и рањивости. Штавише, граница између онлајн и офлајн света може постати замагљена за жртве сајбер ухођења, уз узнемиравање које се протеже изван дигиталних платформи и утиче на њихов свакодневни живот и осећај сигурности.¹⁶ Жртве могу имати потешкоћа са спавањем, концентрацијом или укључивањем у друштвене активности, што доводи до пада укупног квалитета живота и благостања. Препознајући озбиљан утицај сајбер ухођења на жртве, Аустрија је применила различите мере подршке и ресурсе како би помогла жртвама да се изборе са последицама сајбер ухођења. Организације за подршку жртвама, као што је Удружење за заштиту жртава (*Opferschutzverein*), пружају саветовање, заступање и правну помоћ жртвама сајбер ухођења, помажући им да се снађу у правном систему и приступе услугама подршке које су им потребне.¹⁷ Поред тога, доступне су телефонске линије за помоћ, групе за подршку на мрежи и информативни ресурси који жртвама пружају информације о њиховим правима, стратегијама сигурносног планирања и механизмима за суочавање са сајбер ухођењем. Ови ресурси имају за циљ да оснаже жртве, смање осећај изолације и олакшају њихов опоравак од трауме сајбер ухођења. Штавише, агенције за спровођење закона и правосудни органи су обучени да ефикасно реагују на случајеве сајбер ухођења, обезбеђујући да жртве добију одговарајућу подршку и да се починиоци сматрају одговорним за своје поступке. Сарадњом са организацијама за подршку жртвама, правним стручњацима и другим заинтересованим странама, Аустрија настоји да створи систем подршке и одговора који даје приоритет добробити и безбедности жртава сајбер ухођења.

¹⁵ B. Starzer, *Vom Jäger zum Gejagten – Eine theoretische und empirische Untersuchung zum Phänomen Stalking – § 107b StGB*, Manz, Wien, 2021.

¹⁶ R. Höpfel, K. Ratz (Hrsg), *Wiener Kommentar zum Strafgesetzbuch*, § 53, Stand 1.5.2016, rdb.at, 2021.

¹⁷ B. Starzer, *Vom Jäger zum Gejagten – Eine theoretische und empirische Untersuchung zum Phänomen Stalking – § 107b StGB*, *op. cit.*

5) КАЗНЕНЕ МЕРЕ ЗА ПОЧИНИОЦЕ САЈБЕР УХОЋЕЊА

Казне за кривична дела сајбер ухођења варирају у зависности од тежине прекршаја и специфичних околности случаја. За мање тешке случајеве сајбер ухођења починиоци могу бити подвргнути новчаним казнама или краткорочним затвором. Међутим, у тежим случајевима, који укључују претње, принуду или поновљена кривична дела, починиоци могу бити суочени са дужим затворским казнама, у распону од неколико месеци до неколико година.¹⁸ Поред тога, од починилаца сајбер ухођења се може захтевати да се подвргну психолошкој процени или третману као део изрицања казне, решавајући основна питања која доприносе њиховом увредљивом понашању. Неколико фактора може утицати на одлуке о казни у случајевима сајбер ухођења у Аустрији. Озбиљност узнемиравања, утицај на психичко благостање жртве и криминална историја починиоца су међу примарним разматрањима које судије узимају у обзир приликом одређивања одговарајућих казни.¹⁹ Отежавајући фактори, као што су употреба насиља или принуде, ширење осетљивих личних података или циљање на угрожене појединце, могу довести до строжих казни за починиоце. Насупрот томе, олакшавајући фактори, као што су кајање, сарадња са органима за спровођење закона или напори да се искупи са жртвом, могу довести до благости у одлукама о казни. Штавише, старост, стање менталног здравља и социјално порекло починиоца такође се могу узети у обзир приликом изрицања казне, у циљу промовисања рехабилитације и реинтеграције у друштво. Ефикасност казних мера у одвраћању од кривичних дела сајбер ухођења у Аустрији зависи од различитих фактора, укључујући озбиљност и доследност спровођења, свест јавности о правним последицама и доступност услуга подршке жртвама.²⁰ Иако кривичне казне служе као средство одвраћања у одређеној мери, оне можда неће бити довољне да спрече све случајеве сајбер ухођења. Да би побољшала одвраћање и спречила рецидив, Аустрија је применила различите мере, укључујући кампање подизања

¹⁸ R. Selting, "§ 107b StGB – Eine Strafvorschrift gegen Stalking Buchbesprechungen JSt", 67 Heft 2 v., Wien – Graz, 2020.

¹⁹ M. Bertl, J. Schwaighofer, S. Venier, *Österreichisches Strafrecht Besonderer, Teil I*, §§ 75 bis 168b StGB, 14, 2020.

²⁰ G. Mitgutsch, Aus gewählte Problemeder Freiheits delikte – Beharrliche Verfolgung und fortgesetzte Gewaltausübung, in: G. Mitgutsch, T. Wessely, (Hrsg), *Strafrecht, Besonderer Teil*, 2018.

свести јавности, програме обуке за особље за спровођење закона и услуге подршке жртвама.²¹ Подижући свест о озбиљности кривичних дела сајбер ухођења, пружајући жртвама приступ подршци и помоћи и обезбеђујући брзо и доследно спровођење казни, Аустрија има за циљ да одврати починиоце и створи безбедније онлајн окружење за све појединце. Казнене мере за починиоце кривичног дела сајбер ухођења у аустријском Кривичном закону играју кључну улогу у решавању овог свеприсутног и штетног феномена. Кроз наметање новчаних казни, затворских и других санкција Аустрија настоји да починиоце позове на одговорност за своје поступке и одврати од будућих прекршаја. Подизањем свести јавности, подршком жртвама и доследним спровођењем казни, као и сарадњом са заинтересованим странама и спровођењем циљаних интервенција, Аустрија настоји да створи безбедније онлајн окружење за све појединце погођене сајбер ухођењем.

6) ИЗВОРИ

- Beclin, R., “§ 107a StGB – Bekämpfung von „Stalking“ auf Kostender Rechtssicherheit in 34”, *Ottensteiner Fortbildungsseminaraus Strafrecht und Kriminologie*, 2019.
- Bertl, M., Schwaighofer, J., Venier, S. *Österreichisches Strafrecht Besonderer, Teil I*, §§ 75 bis 168b StGB, 14, 2020.
- Birklbauer, J., Hilf, D., Tipold, E., *Österreichisches Strafrecht Besonderer, I4*, 2018.
- Fuchs, H., *Strafrecht Allgemeiner, Teil10*, 2018.
- Heissenberger, K., *Straf – und zivilrechtliche Aspekte der Beharrlichen Verfolgung gem §107bStGB*, AnwBl, 2022.
- Hoffmann, J., *Stalking* (German Edition), Springer, 2006.
- Höpfel, R., Ratz, K. (Hrsg), *Wiener Kommentar zum Strafgesetzbuch*, § 53 (Stand 1.5.2016, rdb.at), 2021.
- Jurtela, G., *Häusliche Gewalt und Stalking. Die Reaktionsmöglichkeiten des österreichischen und deutschen Rechts systems*, Studien Verlag, 2019.
- Kienapfel, D., Höpfel, F., Kert, R., *Grundriss des Strafrechts Allgemeiner Teil*, Kurzlehrbuch, MANZ Verlag, Wien, 2020.

²¹ R. Schwaighofer, in: F. Höpfel, K. Ratz (Hrsg), *Wiener Kommentar zum Strafgesetzbuch* § 99, Stand 1.5.2019, rdb.at.

- Mitgutsch, G., "Ausgewählte Probleme der Freiheits delikte – Beharrliche Verfolgung und fortgesetzte Gewaltausübung", in: MitgutschG., Wessely, T. (Hrsg), *Strafrecht, Besonderer Teil*, 2018.
- Sadoghi, F., *Stalking – eine differenzierte Betrachtung dogmatischer Probleme*, AnwBl, 2017.
- Sheridan, P., Lorraine, G. T., "Is cyberstalkingdifferent?", *Psychology, Crime&Law*, vol. 13no. 6, 2007.
- Schmoller, R., in: Triffterer, M., Rosbaud, R., Hinterhofer, J. (Hrsg), *Salzburger Kommentar zum Strafgesetzbuch § 99*, LexisNexis Verlag Österreich, 2023.
- Schwaighofer, R., in: Höpfel, F., Ratz, K. (Hrsg), *Wiener Kommentar zum Strafgesetzbuch § 99*, Stand 1.5.2019, rdb.at.
- Schwaighofer, R., in: Höpfel, F., Ratz, K. (Hrsg), *Wiener Kommentar zum Strafgesetzbuch § 107b*, Stand 1.5.2019, rdb.at.
- Seling, R., "§ 107b StGB – Eine Strafvorschriftgegen Stalking Buchbesprechungen JSt", 67 Heft 2 v., Wien – Graz, 2020.
- Starzer, B., *Vom Jäger zum Gejagten – Eine theoretische und empirische Untersuchung zum Phänomen Stalking – § 107b StGB*, Manz, Wien, 2021.
- Вилић, В., „Виктимизација прогањањем путем интернета“, *Темуда* бр. 1 (16), 2013.
- Вилић, В., „Прогањање путем интернета – ко су извршиоци и жртве?“, *Зборник радова Правног факултета у Источном Сарајеву*, година III, 2/2012.

7) ЗНАЧАЈ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

Тумачење сајбер ухођења унутар аустријског Кривичног законика произилази као одговор на брз темпо технолошких иновација и промену понашања на мрежи. Претње које се појављују, као што су осветничка порнографија и кампање узнемиравања на мрежи, представљају нове изазове за законодавце и агенције за спровођење закона које имају задатак да се боре против сајбер ухођења. Штавише, глобална природа интернета компликује напоре да се ефикасно регулише и кривично гони сајбер ухођење, што захтева међународну сарадњу и координацију међу земљама у решавању транснационалног сајбер криминала. У том смислу и Република Србија требало би да у своју стратегију националне безбедности укључи и стратегију

превенције и реаговања на сајбер ухођење, каква постоји у Аустрији као чланици Европске уније. Одбрана од сајбер ухођења мора укључити мултидисциплинарни приступ, укључујући сарадњу између агенција за спровођење закона, технолошких компанија, организација цивилног друштва и академске заједнице. Напори да се подигне свест о знацима и последицама сајбер ухођења едукује јавност о безбедности и приватности на мрежи, као и пружање подршке жртвама, кључне су компоненте свеобухватног приступа решавању сајбер ухођења, које би требало да постане државни приоритет. За то су, наравно, неопходна улагања у откривање и истрагу сајбер криминала, као и за обуку особља за спровођење закона и правовремено и ефикасно реаговање на сајбер ухођење. Тумачење сајбер ухођења у аустријском Кривичном законнику одражава препознавање јединствених изазова који представљају узнемиравање на мрежи и потреба за правним и институционалним одговорима за решавањем овог проблема. Јасан национални правни оквир за борбу против сајбер ухођења требало би да допринесе заштити права и безбедност појединаца у дигиталном добу. Дobar пример, као што се из претходне анализе може видети, представља управо аустријско законодавство, које се кроз сталне напоре настоји прилагодити технолошком напретку, у циљу обезбеђења права и безбедности појединаца, али и друштва у целини.

INTERPRETATION OF CYBERSTALKING IN THE AUSTRIAN CRIMINAL CODE

Dijana SAVIĆ BOŽIĆ, Srđan MIČIĆ*

Abstract: Cyberstalking, the use of digital communication and technology to harass, intimidate, or persecute another individual, is a negative consequence of technological development. In the European Union, illegal cyberstalking is regulated by framework legislation such as the E-Commerce Directive or the Digital Services Act. Essentially, however, these activities within the EU member states are sanctioned by national criminal legislation. In order to illustrate the solutions present in the EU member states, the authors will analyse the Criminal Code of Austria in the subject paper. Through the legal interpretation of the Austrian Criminal Code, the authors will try to provide explanations about the illegality of cyberstalking as a criminal offence by drawing certain conclusions regarding the essence of this offence, its elements, legal consequences, and punishment. In a broader context, the authors analyse the challenges and risks brought by the development of digital technologies. In this regard, the authors state the facts that victims of cyberstalking often suffer from anxiety, sleep disorders, nightmares, or depressive moods. They frequently change their social behaviour, which manifests through introversion and passivation, leading to a significant decline in their professional activities. As a rule, such mental disorders cause grave damage to the health of the victims of this crime, as evidenced by the analyses from health practice.

Keywords: cyberstalking, Austrian law, Criminal code.

* Faculty of Law, Bijeljina, E-mail: dinabozic@gmail.com; <https://orcid.org/0009-0008-4315-388X>

Federal Police Administration, Sarajevo, E-mail: srdjan.micic.fup@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0004-1005-4472>